

Brüssel, 9. juuni 2026
(OR. en)

10208/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0419(COD)

LIMITE

ECOFIN 782
FISC 212
UD 168
ENV 674
CLIMA 305
CODEC 1102
EIB
ECB

MÄRKUS

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Nõukogu

Teema: Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses selle kohaldamisala laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele ja kõrvalehoidmisvastaste meetmetega
– Üldine lähenemisviis

I. SISSEJUHATUS

1. Nagu on märgitud puhta tööstuse kokkuleppes¹ ning terase ja metallide tegevuskavas,² esitas komisjon 17. detsembril 2025 määruse ettepaneku, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses selle kohaldamisala laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele ja kõrvalehoidmisvastaste meetmetega³.

¹ Dok ST 6515/25.

² Dok ST 7288/25.

³ Dok ST 16973/25 + ADD 1–6.

2. Nimetatud komisjoni ettepaneku, millega soovitakse muuta 10. mai 2023. aasta määrust (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede⁴ (edaspidi „SPIMi määrus“), peamised eesmärgid on järgmised:
- a) laiendada SPIMi kohaldamisala, et vähendada praegu SPIMi määruse kohaldamisalasse kuuluvate terast ja alumiiniumi sisaldavate toodete väärtusahelas tagapool olevate toodete (järgmise etapi toodete) süsinikuheite ülekandumise riski;
 - b) lisada mitu kõrvalehoidmisvastast meetet, mille eesmärk on vältida SPIMi kohustustest kõrvalehoidmist;
 - c) parandada heitkoguste elektrienergiale omistamise tehnilisi eeskirju, et soodustada imporditava elektrienergiaga seotud süsinikuheite vähendamist.
3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse seadusandliku ettepaneku kohta vastu 19. märtsil 2026⁵. Euroopa Parlament ning Euroopa Regioonide Komitee ei ole oma arvamust veel esitanud.

II. ÜLEVAADE OLUKORRAST

4. COREPER moodustas 9. juulil 2025 taas süsiniku piirimeetme ajutise töörühma (edaspidi „SPIMi ajutine töörühm“) ning kõnealuse seadusandliku ettepaneku üle peetavate läbirääkimistega seotud ettevalmistav töö kuulub nimetatud töörühma ülesannete hulka.
5. Eesistujariik Küpros on seadnud ettepanekuga tehtava töö prioriteediks ja on kutsunud liikmesriike üles viima vajaliku ettevalmistustöö lõpule nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused) 2026. aasta juuni istungiks.

⁴ ELT L 130, 16.5.2023, lk 52–104. Muudetud (lihtsustatud) määrusega (EL) 2025/2083 (ELT L, 2025/2083, 17.10.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2083/oj>).

⁵ Dok ST 7828/26.

6. COREPERi 3. juuni 2026. aasta koosolekul oli valdav enamus delegatsioone eesistujariigi kompromisstekstiga nõus, kuid vajalikku kvalifitseeritud häälteenamust ei olnud veel võimalik saavutada.
7. Praeguses etapis on jäänud veel kolm olulist küsimust (esitatud käesoleva märkuse III osas), mida tuleb lahendada, enne kui saadakse volitused Euroopa Parlamendiga kõnealuse dokumendi üle läbirääkimiste pidamiseks.
8. Lisaks kohandas eesistujariik muude allesjäänud probleemide lahendamiseks artikli 22 lõiget 2, milles nüüd selgitatakse, et 2027. aasta puhul võivad SPIMi deklarandid tugineda ka tegelikele seonduvate heitkoguste andmetele, kuni neid enne deklaratsiooni esitamist kontrollitakse.
9. Seda muudatust kajastav eesistujariigi viimane kompromisstekst on esitatud dokumendis ST 10209/26.

III. OLULISED KÜSIMUSED

a) SPIMi kohaldamisala laiendamine komisjoni ettepanekust kaugemale (CN-koodide loetelu, SPIMi määruse I lisa muudatused)

10. SPIMi määruse praegune kohaldamisala piirdub selle I lisas loetletud teatava hulga põhimaterjalidega (alumiinium, tsement, elekter, väetised, vesinik ning raud ja teras). Neid põhimaterjale kasutatakse sageli vahesisenditena väärtusahelas tagapool olevate kaupade (tootmisahela järgmise etapi tooted) tootmisel. SPIMi eesmärkide tulemuslikkuse säilitamiseks teeb komisjon ettepaneku laiendada SPIMi määruse kohaldamisala loeteluga, kus on 180 järgmise etapi kaupa (konkreetsete CN⁶-koodide alla kuuluvad tooted).

⁶ *Combined Nomenclature* (kombineeritud nomenklatuur) – nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj>).

11. Komisjon märkis ettepanekule lisatud seletuskirjas, et kaupade valikul „kasutati tulemuslikkuse ja proportsionaalsuse näitajate kogumit, sealhulgas tootmise ja impordi koguheidet CN-koodide kaupa ning tootmisahela järgmise etapi toodete materjalikoostist kajastavat näitajat. [...] Lisaks sellele kasutati näitajaid tagamaks, et kaupade valikul võetakse arvesse ka tarneahelate keerukust. Selle põhjal laiendatakse ettepanekuga SPIMi kohaldamisala valitud terase- ja alumiiniumimahukatele tootmisahela järgmise etapi toodetele viisil, mis maksimeerib keskkonnakasu, sest hõlmatakse veelgi suurem osa heitest, ning piirab samal ajal nii palju kui võimalik importijatele ja kolmandate riikide käitajatele tekitatavat halduskoormust ja keerukust.“
12. COREPERis ja SPIMi ajutises töörühmas toimunud aruteludest on selgunud, et kõik delegatsioonid nõustuvad põhimõttega, et kõik SPIMi kohaldamisalasse lisatavad kaupade valikud (CN-koodid), peaksid põhinema objektiivsetel kriteeriumidel.
13. Neid arutelusid arvesse võttes kohaldatakse eesistujariigi kompromisstekstis esitatud komisjoni ettepaneku kohaldamisala laiendamise (muutmise) suhtes järgmisi kriteeriume:
- a) valida selliseid kaupu, mis komisjoni ettepanekus kuuluvad CN-koodidega ühte kuuekohalise numbriga rühma (HSi alamrubriik) ning mis vastavad asendatavuse ja vastastikuse täiendavuse põhimõttele, lisades ka koodid, mis vastavad kõigile komisjoni ettepaneku alusena kasutatud künnistele;
 - b) valida selliseid kaupu, mis komisjoni ettepanekus kuuluvad CN-koodidega ühte neljakohalise numbriga rühma (HSi rubriik) ja mis vastavad heite piirmäärale (hõlmab ainult kaupu, mille heide on vähemalt 50 000 tonni CO₂ ekvivalenti kauba tonni kohta);

- c) pärast eespool nimetatud kriteeriumide kohaldamist valitakse välja lisakoodid (ja mõned jäetakse komisjoni ettepanekust välja), võttes arvesse heitkoguste taset, kaubeldavust, olulisust, tarne- ja väärtusahelate eripära ning kõrvalehoidmise ohtu või asendatavust, püüdes säilitada SPIMi järjepidevust ja tõhusust, tagades samas sidususe muude ELi poliitikavaldkondadega, nagu rahvatervise kaitse, ja säilitades ELi kliimaeesmärgid.
14. Eespool nimetatud kriteeriumide kohaldamisel saadakse valik CN-koode, mis on esitatud kompromissteksti I lisa esitatud CN-koodide loetelu muudatusena.⁷
15. Seda täiendavate CN-koodide valikut arutati juba COREPERi 3. juuni koosolekul, kus mõned delegatsioonid kutsusid üles CN-koodide loetelu veelgi laiendama ja teised pooldasid ettevaatlikumat lähenemisviisi, mille kohaselt selline laiendamine, kui see üldse tehakse, jääks võimalikult sarnaseks komisjoni ettepanekuga. Sellest hoolimata oli delegatsioonide valdav enamus eesistujariigi kompromissettepanekuga nõus, kusjuures mõned liikmesriigid märkisid, et nad ei saa nõustuda kohaldamisala laiendamisega, mis oleks eesistujariigi ettepanekust ambitsioonikam.
16. Oluline on märkida, et kompromisstekst sisaldab ka SPIMi määruse artikli 30 lõike 3 muudatust, millega kehtestatakse selliste tootmisahela järgmise etapi toodete iga-aastane läbivaatamine, mille lisamine SPIMi kohaldamisalasse võiks olla soovitatav.

⁷ Vt „märkus 1“ ja „märkus 2“ dokumendi ST 10209/26 I lisa lõpus (lk 81 ja lk 108).

17. Nende tähelepanekute põhjal on eesistujariik seisukohal, et kompromissteksti edasine muutmine selles küsimuses (CN-koodide loetelu edasine laiendamine või kitsendamine) vähendaks kompromisstekstile antava toetuse praegust taset. Eesistujariik usub, et see lahendus on delegatsioonidele kompromissi vaimus vastuvõetav nõukogu lähtepositsioonina eelseisvatel läbirääkimistel Euroopa Parlamendiga.
18. Eesistujariik soovib samuti rõhutada, et CN-koodide loetelu ja nende valikukriteeriume tuleks käsitada „paindliku“ volitusena, kuna seda tuleb pidevalt jälgida ja kohandada, tuginedes andmete ja muu teabe asjakohastele ajakohastustele, kuni kaasseadusandjad jõuavad eelnõu suhtes lõplikule kokkuleppele.
- b) *Komisjonile antav õigus arvata konkreetsed kaubad SPIMi kohaldamisalast ajutiselt välja (artikkel 27a)***
19. Komisjon tegi ettepaneku lisada SPIMi määrusesse artikkel 27a, mis annaks komisjonile õiguse võtta vastu delegeeritud õigusakte, et jätta konkreetsed kaubad SPIMi kohaldamisalast välja tõsiste ja ettenägematute asjaolude korral, mis põhjustavad suurt kahju liidu siseturule. Komisjoni ettepaneku kohaselt oleks selline väljajätmine ajutine ja kestaks seni, kuni need tõsised ja ettenägematud asjaolud on möödunud.

20. Enamik delegatsioone oli vastu sellele, et komisjonile antakse selline ulatuslik õigus (peamiselt SPIMi tõhususe ohustamise ja asjaomase õiguse ebatäpse kohaldamisala tõttu). Mitmed delegatsioonid peavad artiklit 27a siiski üldise kompromissi asendamatuks osaks.
21. Selleks et lähendada liikmesriikide seisukohti ning käsitleda nende asjakohaseid poliitilisi ja õiguslikke mureküsimusi, on eesistujariik alustanud artikli 27a selgemaks, üksikasjalikumaks ja täpsemaks muutmist, määrates kindlaks komisjonile õiguse andmise mehhanismi ja piirid.
22. COREPERi 3. juuni koosolekul nõustus valdav enamik liikmesriike eesistujariigi selle artikli kompromisstekstiga, milles nähakse nüüd ette, et komisjon võib algatada menetluse konkreetsete kaupade ajutiseks väljaarvamiseks SPIMist rakendusaktiga, mille saab vastu võtta väga rangetel tingimustel.
23. Mõned delegatsioonid leidsid siiski, et kriteeriumid, mille alusel saab käivitada komisjoni algatuse rakendusakti vastuvõtmiseks, on liiga piiravad (artikli 27 lõige 3a):
- a) püsiv hinnatõus (ilma SPIMi finantskohustust arvesse võtmata), kui sellise kauba keskmine impordihind, mille puhul EL on impordist sõltuv, on püsihindades väljendatuna tõusnud rohkem kui 50 % võrreldes sama SPIMi kauba keskmise impordihinnaga eelneva kümne aasta jooksul;
 - b) et hinnatõusu saaks pidada püsivaks, peaks see jätkuma vähemalt kuue kuu jooksul.

24. Seni toimunud arutelude ja edasiste kahepoolsete kontaktide põhjal on eesistujariik seisukohal, et nende kriteeriumide edasine kohandamine või artikli 27a teksti mis tahes muu muutmine võib vähendada praegust toetust üldisele kompromissile.
25. Kuigi mitu delegatsiooni on selles kontekstis viidanud väetiste hinnatõusule, märgib eesistujariik, et hiljutises 19. mail 2026 avaldatud komisjoni teatises „Väetiste tegevuskava: partnerlus ELis toodetud väetiste kättesaadavuse ja taskukohasuse ning nendega seotud strateegilise autonoomia tagamiseks“⁸ on komisjon osutanud, et:
- a) *„[k]omisjon täiustab [SPIMi] veelgi, sealhulgas tehes koostööd Euroopa Parlamendi ja nõukoguga seoses oma ettepanekutega, mis käsitlevad võimalikke [SPIMist] kõrvalehoidmise riske, et meede toetaks tõhusalt ka ELi väetisesektorit ja vähendaks seeläbi ELi põllumajandussektori kui terviku sõltuvust impordist“, ning*
 - b) *„[s]amuti on vaja tugevamat tõendusbaasi mõju kohta, mida väetisi reguleeriv raamistik avaldab põllumajandustootjatele. Seetõttu viib komisjon läbi põhjaliku hindamise selle kohta, kuidas [SPIMi] ja ELi HKSiiga seotud kulud kanduvad üle põllumajandustootjate makstavatesse väetisehindadesse ja lõppkokkuvõttes toiduhindadesse. Seeläbi parandatakse põllumajandusettevõtete tasandi hinnasuundumuste tõendusbaasi laiemalt.“*
26. Seda silmas pidades teeb eesistujariik ettepaneku, et delegatsioonid kiidaksid artikli 27a selle praegusel kujul heaks osana nõukogu läbirääkimisvõlutustest ja Euroopa Parlamendiga peetavate läbirääkimiste alusena.

⁸ Dok ST 9437/26.

c) **Äärepoolseimad piirkonnad: sätted SPIMi kohustustest vabastamise kohta
(SPIMi määruse võimalik uus artikli 2 lõige 13)**

27. Alates nõukogu kõnealuse dokumendi üle peetavate läbirääkimiste algusest on üks liikmesriik jätkuvalt taotlenud, et SPIMi määrusesse lisataks erisätteid (uus artikli 2 lõige 13), mille alusel saab SPIMi määrusest tulenevatest finantstagajärgedest ajutiselt vabastada teatavad ehitusmaterjalid⁹ (või teise võimalusena tsemenditootepereadesse kuuluvad kaubad), mis on imporditud äärepoolseimatesse piirkondadesse ja ette nähtud üksnes kohalikuks tarbimiseks.
28. See küsimus tõstatati ka majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 2026. aasta märtsi istungil.¹⁰ Seda taotlust põhjendatakse väitega, et mõned äärepoolseimad piirkonnad asuvad ELi mandriterritooriumist nii kaugel, et nad on erakordselt sõltuvad impordist, ning paljudel juhtudel ei ole neil elujõulisi alternatiive tarneallikate vahetamiseks keskkonnahoidlikumate alternatiivide vastu. Sellest tulenevalt väidetakse, et sellistel juhtudel võib SPIMi mõju olla kulude suurenemise seisukohast ebalproportsionaalne, eelkõige ehitusmaterjalide puhul. Samuti väidetakse, et hästi suunatud vabastusmehhanismi keskkonnamõju oleks tühine ning et pettuseohtu on võimalik minimeerida nõuetekohase kontrolli ja kaitsemeetmete abil.
29. Seni ei ole see taotlus siiski saanud teistelt liikmesriikidelt piisavat toetust. Peamised mureküsimused on nii vajadus säilitada SPIMi järjepidevus ja tõhusus kui ka suurem pettuseoht, mis võib kaaluda üles sellisest vabastusest saadava võimaliku kasu.

⁹ Need, mis on loetletud määruse (EL) 2024/3110 VII lisas (ja mis ei kanna CE-märgist).
¹⁰ Dok ST 7055/26.

30. Eesistujariik märgib, et komisjon tegeleb pidevalt äärepoolseimate piirkondadega seotud küsimustega ja tal on olukorrast täielik ülevaade, seda ka ELi toimimise lepingu artikli 349 kontekstis.
31. Komisjon märgib oma 2026. aasta tööprogrammis, et kavatseb esitada uue algatuse – teatise äärepoolseimate piirkondade strateegia kohta¹¹. Lisaks mainib komisjon oma hiljutises tagasiside andmise kutses¹² ka võimalust esitada seadusandlik algatus määruse kohta, mis käsitleb ELi äärepoolseimate piirkondade poliitika lihtsustamise meetmeid.
32. See annab võimaluse täiendavalt hinnata, kas selles küsimuses on vaja ELi tasandi valdkonnaüleseid meetmeid ja milline oleks kõige sobivam lahendus (kas SPIMi määruse konkreetne muutmine on vajalik või võiks nende probleemide lahendamiseks kasutada muid poliitikameetmeid).
33. Seda arvesse võttes teeb eesistujariik ettepaneku, et kompromissi vaimus ei tuleks praeguses etapis äärepoolseimate piirkondadega seotud küsimust lahendada SPIMi määruse muutmise teel.

¹¹ Dok ST 14261/25 ADD 1 (I lisa punkt 22).

¹² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/15713-Strategy-for-the-EUs-outermost-regions_et (viide: Ares(2025)9919727–17.11.2025)

IV. EDASISED SAMMUD

34. Eesistujariik on seisukohal, et dokumendis ST 10209/26 esitatud kompromisstekst peaks nüüd olema õiges tasakaalus ning lahendama delegatsioonide tõstatatud mureküsimused ning et kompromisstekst on hea alus nende läbirääkimiste lõpuleviimiseks.
 35. Samuti tuleks meelde tuletada, et SPIMi määruse artikli 30 kohaselt vaadatakse SPIMi paljud aspektid korrapäraselt läbi, et jätkata tööd püsivate ja kestlike lahenduste leidmiseks.
 36. Seda arvesse võttes palutakse nõukogul leppida kokku üldises lähenemisviisis dokumendis ST 10209/26 esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu teksti suhtes, millega muudetakse määrust (EL) 2023/956 seoses selle kohaldamisala laiendamisega tootmisahela järgmise etapi kaupadele ja kõrvalehoidmisvastaste meetmetega.
-